

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati:

za

celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 —
četrt 6,50 —
mesec 2,20 —

V upravnishvu prejemati:

za

celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 —
četrt 5 —
mesec 1,70 —

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Narednine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17.

Izhajava enkrat na teden,
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 61.

V Ljubljani, v četrtek 14. marca 1901.

Letnik XXIX.

Preosnova ljudskega za- stopstva.

Sila višja, nego pravica! Temu Bis-
markovemu geslu so zvesti njegovi učenci
v državni zbornici: liberalni in nacionalni
Nemci, vzlasti pa takozvani Schönererjani.
S terorizmom in z uplivom v visokih kro-
gih in s pomočjo birokracije, skušajo pod
krinko državnega nemškega jezika dobiti
nekak pravni naslov za še nasilnejšo germa-
nizacijo Slovanov. Nemškim šovenom na
skrajni levici ni nič na obstoju Avstrije. Ho-
čejo jo le — ako služi vsenemškemu name-
nom. In kakšni so ti vsenemški nameni,
označili smo v včerajšnjem uvodniku. V teh
za Slované v državni zbornici neugodnih
razmerah je stališče glede »državnega je-
zika« dano, namreč: nikakor in pod nobe-
nim pogojem se ne sme dati agresivnemu
nemštvu kakoršna koli bistvena koncesija.

Prvo in najvažnejše vprašanje pa je,
kako in na kak način naj Slovani dobe tudi
v zbornici svojemu številu primerno za-
stopstvo?

Na to vprašanje mora vsak iskreni Slo-
van in demokrat odgovoriti: s splošno
in enako volivno pravico za
državno zbornico.

Splošno in enako volivno pravo ni
ideal, ki bi popolnoma zadostoval interesom
vseh važnih stanov v državi, vendar pa je
resultanta ljudskih teženj, teženj pretežne
večine produktivnih slojev v državi. Poleg
tega pa ni dvoma, da je mnogo pravičnejše,
nego sedanje volivno pravo, in nadalje tudi
ni dvoma, da s splošno volivno pravico pri-
dobi slovanstvo izredno mnogo in porazum-
ljenje med različnimi narodi bi se v zbor-
nici — voljeni po splošni volivni pravici —
kmalu doseglo.

O tem je tudi voditelj slov. katol. nar.
delegacije v drž. zbornici svoj čas mnogo in
izborno govoril, zatoraj ne obravnavamo o
tem nadalje, temveč kličemo krščansko de-
mokratiški slovenski delegaciji: Idi takoj
na delo za splošno in enako
volivno pravico!

Drugi postulat v ohrambo
naše eksistence pa je: narodna
avtonomija. Že gospodarska in kulturna
premoč nemškega sosedu stiska meje naše
narodne individualnosti, in ko nimamo ni-
kake narodne samouprave, se nas pa še po-
nemčuje takorekoč ex offio.

In v takem položaju naj se z vspehom
branimo? Zamera gori ali doli, mi ne smemo
nikakor sami sebi lagati da smo privrženci
deželne avtonomije, ker deželna avtonomija
je — sic stantibus rebus — narodni grob
za Slovence in Maloruse, pa tudi za Čehe in
Poljake v Šleziji.

Veseli nas, da sta v smislu narodne av-
tonomije govorila dr. Šusteršič in Rusin dr.
Kos. Želimo le, da bi te težnje
naše prijazen odmev v zbor-
nici.

Ako bi dobili Čehi svojo državno pravno
avtonomijo, kar je pa v sedanjih razmerah
skoraj izključeno, bili bi mi na milost in
nemilost izročeni germanizaciji. Ali tudi mi
imamo pravico do narodnega obstoja in smo,
kakor Čehi na severu, mi na jugu, dve naj-
važnejši postojanki za vse Slované na zapadu.
Seveda, Čehi so iz lokalno češkega in Po-
ljaki iz lokalno galicijskega stališča za razšir-
jenje deželne avtonomije. Iz splošno avstrijsko-
skoslovanskega stališča pa morajo biti po
vseh logičnih zakonih najprej za osiguranje
narodne individualnosti vseh avstrijskih na-
rodov, potem še-le naj pridejo s zahtevami,
ki se tičejo le čeških zemelj in Galicije.

In potem bi morda tudi Nemci šli v
borbo za češko državno pravo, ko bi bili
prepričani, da je njihova narodnost zagotov-
ljena po narodni avtonomiji. In Malorusi, ki
štejejo v Galiciji 3 milijone, se bodo branili
z nogami in rokami avtonomije, katero bi
v škodo Malorusom izrabljala poljska biro-
kracija ter poljska in židovska inteligenca.

Ponovimo v kratkem svoja izvajanja:
Zagotovimo najprej premoč Slo-
vanstva — zbornici s splošno in
enako volivno pravico, izvo-
jujmo si potem, vsem narodom
pravično narodno avtonomijo!

Ne slepimo pa sami sebe in druge Slované,
da smo za deželno avtonomijo, ker v seda-
njem položaju je razširjena deželna avto-
nomija smrt naši narodni individualnosti.

Gibanje za splošno in enako volivno
pravico je v širokih masah, in morala bo
priti prej ali slej. Treba pa je s to idejo tudi
v državni zbornici na dan, ker sedanja dr-
žavna zbornica je atomizovana in nesposobna
za vstrajno ali celo za kako rešilno delo.

Da ne bode kakega nesporazumljenja,
izjavljamo, da ne nasprotujemo na čelo
češkemu ali celo hrvaškemu državnemu
pravu. Kot realni politiki pa smo prepričani,
da je v sedanjih razmerah izvršitev jednega
ali drugega državnopravnega postulata iz-
ključena.

Zavzemajmo se tedaj za to, kar je v
sedanjih razmerah dosegljivo, in za vse Slo-
vané relativno najugodnejše.

Državni zbor.

Dunaj, 13. sušca.

Ako nalivi s točo preplavijo polja in
travnike ter povodnji raztrgajo pota in je-
zove, treba je mnogo dela in truda, da si
prebivalstvo popravi svojo domačijo, uredi
svoje gospodarstvo. Enaka je z našim dr-
žavnim zborom. Tri leta so divjali politični
viharji po poslanski zbornici, z interpelaci-
jami, peticijami in drugimi obstrukcijskimi
sredstvi preplavljali parlamentarno polje,
opustošili so že itak zanemarjeno zemljo ter
polomili vsa kolesa ustavnega stroja. Ni čudo,
da je treba mnogo poprav, velike previd-
nosti, da se s težavo vezani lonci zopet ne
zruši v rokah.

Z velikim ropotom in krikom je sinoči
poslanska zbornica po dolgem odmoru spr-
vila prvi voz sena pod streho. V drugem in
tretjem branju je z veliko večino vsprejela
vladno predlogo o vojaških novincih za te-
koče leto. Oglašeni je bilo še do 100 go-
vornikov, ki so želeli izražati razne želje,
da se za delavske stanove olajšajo vojaška
bremenja. Ker pa so že prvi govorniki mla-
tili otepe, je zbornica skoraj soglasno vspre-
jela predlog, da se razprava konča z ozirom

na pozno uro in bližnji obrok za novince.
To pa ni bilo vseh čeških radikalcev izven
mladočeškega kluba, ki so imeli pripravljene
dolge govore. Te so hoteli spraviti v jav-
nost pri »stvarnih« popravkih, ki so običajni
po vsaki daljši debati. Oglasili so se po vrsti
za stvarne popravke češki agrarci in narodni
socialci. Prišel je češki govoriti poslanec
Drašek, ter je nemški v imenu svojih
tovarišev izjavil, da sedanji vladi ne dovo-
lijo vojaških novincev. Že temu govorniku,
ki je med agrarci še najmirnejši, je pred-
sednik grof Vetter odtegnil besedo. Nato
začne govoriti Zazvorka. Predsednik ga
opominja, naj le stvarno popravlja, ker raz-
prava je končana. Zazvorka se ne zmeni za
opomine in predsednik mu odtegne besedo.
Govoriti začne Černy, a Zazvorka tudi na-
daljuje svoj govor.

Predsednik Vetter izroči predsedstvo
Pradeju. Ta opominja Zazvorko, naj
molči. Fressl kriči in maha z rokama.
Zazvorka in Černy govorita dalje češki.
Prade opominja Černyja prvič in drugič ter
mu odtegne besedo. Govoriti začne Klofač,
Fressl sam sebi da besedo, in tako govore
štirje ob enem v zadnjih dveh klopih na
desnici. Za galerijo je bila ta komedija jako
zabavna, a v zbornici je vzbujala veliko ne-
voljo.

Tudi Mladočehi niso odobrvali tega
početja svojih sorojakov. Konečno sta raz-
grajala se Rataj in Kubr in glasovanje se je
vršilo v največjem hrupu. Predsednik je bil
skoraj pozabil na tretje branje vladne pred-
loge. Češki radikali, katerih je samo devet,
pokušajo obstrukcijo na svojo roko, a igro
so že sinoči zgubili. Ti prizori pa se uteg-
nejo ponavljati v vsaki seji, kar gotovo ne
pospešuje dela in ne utrjuje premirja mej
strankami.

Državna žganjarina.

Danes je zbornica dovršila prvo branje
vladnih predlogov o državni žganjarini. O tem
vladnem načrtu sem svoj čas že poročal.
Prvi današnji govornik, dr. Eisenkolb,
je govoril malo o žganji, a mnogo o raznih
židovskih in krščanskih milijonarjih. Ko ne

LISTEK.

Nova okna v kapiteljski cerkvi v Novem mestu.

Kdorkoli je kdaj videl kapiteljsko cerkev
v Novem mestu, ni je pozabil, kajti tako
»zlomljene« cerkve ne najdeš nikjer v naših
krajih. Vrh tega, da tvorijo stene presbite-
rija in ladije kot nekako 165 stopinj, je zi-
dan dokaj višji presbiterij v gotskem slogu,
precej nižja ladija pa v romanskem, a stolp
je zopet pravilno gotski. Vsakovrstnih hipo-
tez lahko slišiš, zakaj je cerkev zidana tako
čudno, pa o tem danes molčimo. Gotovo je
le: 27. aprila leta 1493 je bil ustanovljen
kapitelj. Dosedanja cerkev sv. Nikolaja, po-
družnica mirnopoške župnije, je bila povi-
šana v kapiteljsko in mestno župno cerkev.
Temu dostojanstvu primerna naj bi bila tudi
zunanjščina in notranjščina cerkve same.
Tista leta je bila gotika že v tretji dobi,
dobi propada, pa to le na Francoskem in
Nemškem, pri nas je bila za-njo komaj še
le doba cvetja.

Sklenili so torej, stremljenju časa pri-
merno, zidati novo cerkev v gotskem slogu,
a v njega enostavnejših oblikah. Mladi ka-

pitelj tudi ni imel denarnih pomočkov za zi-
davo cerkve v polni gotiki. Tako je nastal
sedanji gotski presbiterij. Kako da je prišlo
potem do tega, da so prizidali romansko la-
dijo, pustimo. Le to je gotovo, da je nova
struja — gotiki sovražna — krčevito uniče-
vala vse, kar je bilo gotsko. Priča temu je
dokaj spakcdranih in zazidanih gotskih
cerkvá po naši domovini, priča temu je pre-
biterij kapiteljske cerkve.

Poznejši čas pa je hotel popraviti, kar
so zagrešili predniki, in gotične cerkve po-
kazati v čisto gotičnih oblikah. Tudi kapi-
teljski prošti so to uvideli, zlasti prošt Arko,
ki je leta 1860 dal zvonik lepo prenoviti v
popolnoma gotskih oblikah, kakoršen je še
dandanes, ter napraviti oknom v presbite-
riju nove kamenite piramide in krogovičja.
Leta 1868 pa je bil postavljen nov veliki
gotski oltar iz lesa, izdelal ga je Tomec iz
Št. Vida. Bržkone ob tistem času se je
umaknila lesena obhajilna miza novi kame-
niti v gotskem slogu. Tako se je iz presbi-
terija vedno bolj in bolj izpodirvalo to, kar
kazi slog ali mu ne pristojata.

Pa šlo je to le polagoma in počasi, ker
so nekateri gospodje preveč srca in očij
imeli za romansko ladijo in skušali to na-
prej urediti. Odločen korak pa je storil v
tem oziru gospod prošt dr. Elbert. Ko je

prišel leta 1898 v Novo mesto, mu je bilo
tako mar, kapiteljsko cerkev prenoviti
strogo gotično. In to je edino pravo: refor-
matio a capite, pri presbiteriju je bilo treba
začeti.

Silno zamazano in zanemarjano oltarno
sliko sv. Nikolaja — slikal jo je slavnoznani
Tintoretto — je dal kar brž očistiti in osna-
žiti. Kako krasna je sedaj! Silno so ga bodla
v oči okna. Dvoje je bilo jako neukusno iz
barvanega stekla sestavljenih, dvoje pa je
prolivalo solnčno svetlobo skozi navadno
steklo. Gotska cerkev, pa tako kričeca, živa
svetloba!

Nova okna so bila prva točka v načrtu,
po katerem hoče naš g. prošt premeniti
preybiterij. — L. 1898. pa je bilo dvakrat
slavnoznano leto: Papež Leon XIII. je do
tedaj 20 let modro vladal cerkev božjo, in
31. dec. 1897. obhajal 60 letnico svojega ma-
ništva, a cesar Fran Josip I. je 50 let vodil silno
Avstrijo. Ta obojni jubilej je hotel g. prošt
ovekovečiti v nameravanih oknih. Zato je
stopil v dogovor s tirolsko tvrdo Neuhäuser
in Inomostu. Tej tvrdki je poveril delo, ki
naj bi bilo dogotovljeno do 18. avgusta t. l.,
kot sedemdesetega rojstnega dne cesarja
Fran Josipa I. A zaradi obilnih naročil križem
sveta in celo v daljno Ameriko, tvrdka do
tedaj dela ni dogotovila. Okna so se začela

postavljati 23. oktobra in je bilo delo do-
vršeno 15. novembra.

Treba je bilo najprej okna razširiti;
615 m naj bi bilo dolgo eno okno, a široko
161 m. Okna so bila pred davnim časom
tudi na steklo alikana, a kdo ve kdaj in
zakaj so jih vrgli ven ter okna zazidali. Pri
tem pa so porabili za zidanje tudi stare
mejilne stebriče ali rebra: našli smo jih v
zidu zazidane! Pot-m je bilo treba postaviti
novih mejilnih stebričev in sicer po dvoje
v sredi in dvoje ob krajih, tako, da je vsako
okno razdeljeno v tri polja. Mejilni stebriči
se na vrhu stikajo s starim krogovičjem.
Pri tem se je pokazalo spet nekaj silno
modrega! Krogovičevje so bili podprli z
desko, in ta je nosila težo kamenitnega kro-
govičja. Zato pa je bilo krogovičje pri enem
oknu treba deloma, pri dveh oknih pa ce-
loma nadomestiti z novim. Pri podiranju je
razkopano krogovičje z velikim truščem
padlo z višave. Izdelovanje novega krogo-
vičja je silno zadrževalo delo. Tako je bil
narejen, dejali bi okvir za okna. Med mejilne
stebriče in železne drogove, ki le te trdno
vežejo med seboj, dejali so sedaj posamezne
steklene plošče. Te so sestavljene iz posa-
meznih koščkov, ki so s svincem v eno trdno
celoto staknjeni. V krogovičje pa so dejali
listne barvane ornamente. (Konec prih.)

bi bil govoril tudi o bogastvu katoliške cerkve, zatajil bi bil svoj proticerkveni in prusaški program ter samega sebe. Navajal je tudi, da Peček in Weinmann na Češkem pri premogu baje na dan zaslužita 20.000 gold. Konečno govornik izjavi, da hoče glasovati proti predlogi.

Govorili so za njim dr. Schücker, Eldersch, dr. Menger ter glavna govornika dr. Conci in David Abrahamowicz. Dr. Conci je jako stvarno razpravljaj politične in gospodarske razmere v južnem delu Tirolske. Navajal je razne vzroke, ki govorijo za avtonomijo italijanskega ozemlja. Ostro je prijel sedanjo vladno, ki se upira tej avtonomiji. Govornik meji glasnim odobravanjem konča. Včeraj so italijanski poslanci prvič glasovali proti vojaškim novincem in s tem dokazali svojo odločno opozicijo proti sedanji vladi. In iz tega vzroka hočejo glasovati tudi proti državni žganjarini.

David Abrahamowicz je v imenu poljskega kluba odločno pobijal trditve, da Galicija iz državne žganjarine dobi nov dar. V Galiciji bode vlada pri žganjarini več dobila, nego deželi vrnila. Zavračal je v tem oziru osobito dr. Lemischa ter mu priporočal, naj natančno prouči vladni načrt. Poljaki bodo v načelu glasovali za državno žganjarino, toda zahtevali, da se predružači razdelitveni kjuč.

S tem je bilo prvo branje končano, in predloga izročena posebnemu odseku 37 članov, ki ga zbornica jutri voli.

Železnice.

Danes je zbornica pričela tudi prvo branje vladne predloge o zgradbah novih železnic; mej temi je tudi bohinjska kot delna črta druge železnične zveze s Trstom. Kranjski deželni zbor se je v raznih resolucijah izražal mnogo let za progo Tržič-Kranj, Loka, Divača. Danes so razmere take, da je vsaka beseda o tej železnici zaman. »Samo čez moje telo« je bil odgovor merodajne osebe na dotično vprašanje. V prvi vrsti so merodajni strateški oziri, ki se upirajo vsaki železnici, v sporedni z bližnjo državno mejo, in priporočajo le navpične. In tudi v zbornici je bila že lani zagotovljena večina za nameravano železnico. Mnogo se je pisalo in govorilo o takozvani ljubeljski in bohinjski železnici; zmagali so zagovorniki bohinjske črte. S tem pa je načrtana pot za razne lokalne železnice tudi na Kranjskem.

V današnji razpravi je prvi govoril češki poslanec Formanek. Po tem govoru utegne biti debata pretrgana, ker imajo na večer seje razni odseki.

* * *

Kakor se govori, utegne zbornica zborovati do 28. sušca in v tem času rešiti zakone o žganjarini, o oproščenju rentnine pri zastavnih pisemih dež. hipotečnih zavodov in o mitnicah, pristojbinsko novelo in dekoracijo nadvojvode Františka Ferdinanda.

Danes je ministrski predsednik pozval zbornico, da izvoli kvotno deputacijo.

V ustavni odsek sta bila danes iz »Slovenskega središča« izvoljena vitez Berks in Pihuljak.

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. marca.

Državni zbor

bode po poročilih z Dunaja zbran do 28. t. m. Do tega časa bode rešil, vsaj kakor se v vladi prijaznih krogih nadejajo, predlogo o žganjarini, o mitnicah, o rentnem davku, predlogo o pristojbinah in izjavo nadvojvode Frana Ferdinanda.

Investicijski kredit in avstrijske dežele.

Od investicijskega kredita v znesku 483 milijonov, bode odpadlo kakor se čuje, približno na Štajarsko 29, na Solnograško in Koroško 32, na Kranjsko 34, na Češko pa 90 in na Galicijo 77 milijonov kron.

Šuklje in nemški akademiki.

Včeraj so imeli praški nemški akademiki shod, na katerem so se pritoževali, da vlada neče izboljšati prostorov nemške tehnike v Pragi. Govorniki so se pritoževali, da se Čehom »vse dovoljuje«, zahteve nemških profesorjev in dijakov pa se zavrača.

Kot glavnega krivca pri tem »preganjanju Nemcev« so imenovali dvornega svetnika Šukljeja. V deputacijo, ki naj pri vladi stori »potrebne korake« so bili izvoljeni poslanci dr. Deršata, dr. Bareuther in dr. Lecher.

Vinska klavzula.

Razni poslanci vinorodnih krajev zatrjujejo, da je mnogo upanja, da pri obnovitvi trgovske pogodbe vinska klavzula pade. V političnih krogih se govori, da je tudi Francoska z enakim predlogom, kot svoj čas Italija, obrnila se do avstrijske vlade, da bi tako dobila ugodnosti tudi za izvoz svojih vin. Avstrijski vladi ni mogoče ustreči francoski zahtevi. Z ozirom na to bode tudi padla obnovevinske klavzule v avstrijsko laški trgovski pogodbi.

Nemško-ruski trgovski odnošaji

se razpravljajo v ruskem časopisu jako živahno. »Novosti« svare pred carinsko vojsko. Rusija si po mnenju tega lista še ni toliko opomogla od velikih stroškov, ki so jih prizadejale homatije na vstoku, da bi mogla začeti carinsko vojsko z Nemčijo. Dosedanja trgovska pogodba je sicer res bila mnogo ugodnejša za Nemčijo kakor za Rusijo, a je vendar rusko trgovino branila pred nemško samovoljnostjo. Če se pa sedaj začne carinski boj, trpela bi ruska trgovina mnogo milijonov škode. V interesu obeh držav, zlasti konsumentov, ki tvorijo 9 desetlin cellega prebivalstva, je, da se obnovi trgovska pogodba. S takimi izjavami pritiska časopisje na trgovskega ministra Witt-ja, ki hoče prisiliti Nemčijo, da sklene z Rusijo ugodnejšo pogodbo.

Boj proti francoskim kongregacijam.

Predlog socialnih demokratov v francoski zbornici, naj se zatro vse kongregacije, brez izjeme, ni dobil večine. Celo Waldeck-Rousseau se je oglasil in dejal, da bi z odpravo avtoriziranih kongregacij, ki podpirajo 70.000 oseb, se strašno obtežila javna dobrodelnost. Nasprotniki predloge proti kongregacijam, ki so prvotno hoteli glasovati za soc. demokratiški predlog, da tako vso predlogo spravijo ad absurdum, so spreminili svoje stališče in se postavili končno odločno proti predlogu soc. demokratov, ki je dobil pri glasovanju samo 34 glasov proti 515 glasovom. Danes se nadaljuje debata o vladni predlogi proti kongregacijam in sicer o § 13, ki se glasi: »Nobena verska kongregacija se ne sme ustanoviti brez dovoljenja, ki se da vedno s posebno postavbo, ki uredi njen eksistenčni pogoj. Nobenemu se ne pusti bodisi direktno, ali potem kake druge osebe, kak učni zavod voditi ali v njem učiti, ako pripada kaki verski neavtorizovani družbi. Prestopki se kaznujejo in se sme odrediti, da se dotični zavod zapre«. Zgoraj označeni dostavek soc. demokratov, naj se odpravi vse kongregacije, je sicer padel, zato bodo pri točki 13 združeni vsi nasprotniki katoličanstva.

Zanardellijevo ministerstvo

je prišlo v kritičen položaj. Pri volitvi proračunske komisije v italijanski zbornici so dobili kandidatje opozicije 180 glasov proti kandidatom vlade, ki so dobili 160 glasov. Ta uspeh opozicije je zakrivil, da utegne nastopiti v laškem ministerstvu kriza.

Kriza v rimskem obč. zastopu.

Kar je že dolgo tlelo, je te dni zagorelo. Katol. obč. svetniki v Rimu so se naveličali nasilste liberalne večine, ki je celo simpatizovala s postavljanjem spomenikov, ki vsled svoje nagote vzbujajo npravo ogorčenje vsakega resnega moža. Liberalni župan knez Colonna je z raznimi govori nadaljeval izzivanje katol. zastopnikov, o katerih je menda pričakoval, da bodo molčali k proslavljanju vzetja Porte Pie in k ropu papeževih pravic. Katol. obč. svetniki so proti takim izzivanjem protestovali v obč. svetu z izjavo svojega voditelja grofa Santucci-ja, ko je pa te dni liber. večina odklonila predlog kat. obč. svetnika Pacellija, naj se upelje v neki sirotišnici pouk v kršč. nauku po duhovnih iskih veroučiteljih, so kat. obč. svetniki mej silnim hrupom najetih poslušalcev na galeriji, demisionirali. Najnovejše vesti trdijo, da bode rimski obč. zastop razpuščen in postavljen do novih volitev na čelo uprave kraljev komisar, ako se afera na drug način za kulisami z lepa ne poravna.

Iz Južne Afrike

se vedno ni nič jasnih pojasnil. Angleške želje tolmači brzojavka iz Londona, ki pravi, da so v Johannesburgu mnenja, da je vojna končana, ter trdi, da je povratek v Johannesburg v veliki meri dovoljen. Na Angleškem se pripravlja na pot v Transval veliko število delavcev, ker upajo sedaj ondi dobiti obilo dela. S takimi najjavnimi brzojavkami hočejo Angleži prikriti svojo zadrego, da se jim nočejo udati vsi Buri. Iz Bloemfonteina se poroča, da so tja pripeljali veliko število živine in burskih ujetnikov, katere so ujeli na jugu. V Kapstadtu se novi slučaji kuge množe. V Londonu je bil včeraj nenadoma sklican ministerski svet, ki se je menda posvetoval o stanju pogajanj mej generalom Kitchenerjem in Botho. — »Daily Express« pravi, da je angleška vlada dobila naznanilo iz Južne Afrike, ki pravi, da bode vojna do srede aprila končana. Iz Pretorije pa se poroča preko Londona, da se bode konferenca mej Kitchenerjem, guvernerjem Millnerjem, generalom Botho in Dewetom vršila v Pretoriji in da je Dewet (?) na poti v Pretorijo šel v ponedeljek skozi Brandfort. — »Petit bleu« javlja iz Bruslja, da je pooblaščen k izjavi, da so vse vesti, ki trdijo, da je predsednik Krüger udeležen pri pogajanjih mej Kitchenerjem in Botho radi vojnega premirja, neresnične. Nekateri listi verujejo, da so vesti o pogajanjih za vojno premirje precej resnične, ker bi Buri si radi pridobili časa, da zbero svoje moči in si preskrbe streljiva. »Daily News« je presenetil svet z vestjo, da Kitchener ne stoji več na stališču brezpogojne udaje in da o nepomiloščenju nekaterih burskih voditeljev ni več govora. Kazen za vstaše v kapski koloniji se je sedaj omejila samo na izgubo volivne pravice. Za zidanje razdrtih burskih farm se bodo dovolila posojila. Oblika vlade Transvaala bode splošno jednaka vladanju kolonij. Angleška je voljna privoliti, da dobi guverner Millner državni svet, v katerem naj bi bili odlični Buri, kakor Botha, Schalk Burger, Luka Meier. In za to so Angleži žrtvovali stotisoče!

Slovenska Matica.

123 odborova seja v sredo dne 6. sušca 1901.

(Konec.)

Nadomestna volitev prvega podpredsednika se odloži do novega konstituiranja v prvi odborovi seji po občnem zboru.

Odobre se nagrade pisateljem, korektorjem in urednikom društvenih knjig za leto 1900, ki so se radi zamudnih tiskarn zopet zakesnile. Sklene se proti takim tiskarnam v prihodnje postopati strože in izvajati potrebne konsekvence. Za leto 1900 prejmo društveniki šestero knjig v obsegu 85 tiskovnih pol. Knjige so sledeče:

1. L. Pintar: Zbornik II. zvezek.
2. E. Lah: Letopis za l. 1900.
3. Dr. K. Štrekelj: Slovenske narodne pesmi, 5. snopič.
4. Dr. K. Glaser: Zgodovina slovenskega slovstva, IV. del, 3. zvezek. (Konec.)
5. Fr. Malograjski: Z viharja v zavetje. (12. zvezek zabavne knjižnice.)
6. Fr. Levec: Knezova knjižnica, 7. zvezek.

Odobri se knjižni program za tekoče leto, po katerem naj bi izšlo zopet šestero knjig, in sicer:

1. L. Pintar: Zbornik, III. zvezek.
2. E. Lah: Letopis za l. 1901.
3. Dr. K. Štrekelj: Slovenske narodne pesmi, 6. snopič.
3. Fr. Orožen: Slovenska zemlja, IV. del: Vojvodstvo Kranjsko. Prirodnoznanstvi, statistički in kulturni opis.
5. Zabavna knjižnica, XIII. zv. Urednik Fr. Levec, A. Tavčar.
6. Knezova knjižnica, VIII. zv. Urednik Fr. Levec.

Odobri se več nasvetov, nanašajočih se na vsebino in sestavo teh knjig.

Glede »Zemljevida slovenskih pokrajin« se je z založnikom še nadalje pogajati, in če bi imela ta pogajanja negativen uspeh, obrniti se je na druge avstrijske in vnanje tvrdke.

Na znanje se vzame tajnikovo poročilo o poverjeništvih, knjižnih darilih, društvenih in knjižnici. Nove poverjenike so dobili: Škofja Loka, Izlake, Zagorje, Zgornja

Radgona, St. Lovrenc pri Ptuj, Brezovica pri Materiji, Ajdovščina, Šmarje pod Ljubljano, Medvode, Preska, bogoslovje v Gorici in Mariboru, Kanal, Kamnik in Šoštanj. — Novo poverjeništvu se je osnovalo za Volovsko in Opatijo; izpraznjena so pa poverjeništvu: Selca, Trnovo in Doberla ves.

Matica je zopet podarila mnogo založnih knjig društvom in posameznikom, ki so za nje prosili, in prejela od njih pismene zahvale.

Društvu je od zadnje seje pristoilo 248 u d o v (2 ustanovnika in 246 letnikov). Za l. 1900 je poravnalo udnino 2664 društvenikov.

Knjižnici je priraslo 255 knjig, zvezkov in časopisov: 23 podarjenih, 232 zamjenjanih; po jeziku zopet največ čeških in ruskih.

Dopisi.

Od hrvaške meje, 13. sušca. (Liberalci pa znajo.) Odkar obstoji v senjski škofiji čabranska župnija tik kranjske meje, bila je vsled sporazumljenja vedno navada, da je čabranski župnik krstil otroke in prevideval bolnike iz bližnjih krajev župnije Drage na Kranjskem, ker so nekatere vasice tik Čabra, dočim imajo do svoje župne cerkve dve uri hoda in še več čez visoke in strme bribe, a po zimi je pot ne samo nevarna, temveč velikokrat celo nemogoča. Te dni pa pride deputacija mož iz dražke župnije k čabranskemu župniku ter pravi, da administrator v Dragi neče ničesar več vedeti o stari praksi, da nobenega otroka več, katerega bi krstil čabranski župnik, ne pripozna za svojega župljana in ga ne vpiše matice; istotako zabranjuje čabranskemu župniku providiranje bolnikov in sploh vsako duhovno opravilo v področju dražke župnije. Vrlega čabranskega gospoda, ki za ves svoj trud nikdar ni iskal nagrade, je ta vest osupnila. Vendar kakor ima vsaka laž kratke noge, tako se je tudi takoj kmalu pokazalo, da je vse to bila le zlobna liberalna spletkica. Gospod administrator dražki padel je namreč pri liberalcih v veliko nemilost, in ti pošteniaki so mu hoteli eno zagosti. Na ta način so hoteli narod ob hrvaški meji zoper njega nahujskati in njega in narod prisiliti na pretežavna a i nepotrebna pota. Stavim, da je tu nekaj turškega masla zraven.

Imenovani čabranski župnik našel je pred par dnevi na Kranjskem, ko se je ondi mudil pri nekem bolniku, »Slovenski Narod«. Ker je že večkrat slišal o naprednem glasilu naše »inteligence«, vzel ga je iz radovednosti s seboj domu ter čital v njem ostudne psovke na vse, kar je katoliško, kakor jih je zmogla izbruhati le propala duša. Ko sem ga včeraj obiskal, vzkliknil mi je: »Divne li kulture u vaših kranjskih liberalcih!«

Dnevne novice.

V Ljubljani, 14. marca.

»Slovenski Narod« in nedeljski shod v »Kat. Domu.« V torek je »Narod« izjavil, da kot resen list se ne bode dalje pečal z bedarijami nedeljskega shoda. Toda v sredo je pa prinesel že cel članek o dr. Šusteršičevem govoru. No, mi se seveda s prismođarijami dr. Tavčarja ne bomo pečali — to bi bilo preveč časti zanj. Le eno moramo pribiti — da ljubljanska »inteligence« spozna modrost svojega poslanca. Dr. Tavčar je sedaj že dobrih 6 tednov kot poslanec na Dunaju, toda o poslovniku državnega zbora se mu niti ne sanja. Pravi, da predlog dr. Šusteršiča ni bil soglasno odkazan odseku — saj se o njem ni niti prvo branje vršilo, toraj tudi glasovanja ni bilo. O, sancta simplicitas! Vidi se, da se dr. Tavčar o poslovniku informuje pri — dr. Hudniku. Prvo branje vsakega predloga odpade, ako cela zbornica, brez izjeme, pritrdi, da se predlog brez prvega branja odkaže odseku. Če le jeden sam poslanec ugovarja, se pa mora vršiti prvo branje. Ravno tako odpade pri »nujnih« predlogih »nujnostna« debata in prvo branje, ako se cela zbornica strinja. Na ta način so s privoljenjem cele zbornice vsi nujni predlogi, zadevajoči podporo po uimah poškodovanim, brez »nujnostne debate« in brez prvega branja prišli v odsek.

S tem se je seveda rešitev vseh teh predlogov le pospešila — to ve vsak, ki pozna poslovnik poslanske zbornice, doktor Tavčar seveda ne. On ima preveč drugih skrbi, osobito kako bi oškodoval vinogradniško društvo. Lep poslanec to!

•Odločilen dan za Ljubljano. Včerajšnji »Narod« poroča pod tem naslovom, da se je včeraj vršilo v ministerstvu notranjih zadev posvetovanje, kako naj se olajša Ljubljani breme potresnih posojil. Poročilo je resnično, a nepopolno. Posvetovanje ni obsegalo le Ljubljane, temuč tudi deželo. Vdeležili so se posvetovanja zastopniki vseh prizadetih ministerstev. In to posvetovanje se je vršilo le vsled nujnega predloga dr. Šustersiča, Vencajza in tovarišev, na podlagi obsežnega poročila dež. predsednika barona Heina, katero je podal baš o navedenem nujnem predlogu vsled poziva ministerstva. Cela akcija je prišla izključno le vsled dr. Šustersič-Vencajzovega predloga v tir, to je resnica, katera se lahko z uro v roki dokaže, — katera pa poslanca ljubljanskega mesta grozno peče. Ta gospod igra v celi zadevi sploh le smešno ulogo, v očitno škodo prizadetim in se bode o tem svojedobno pravna-tančno govorilo. Gosp. dr. Tavčar naj bode brez skrbi, dobil bode kar je zaslužil.

Debela »Narodova laž«. Včerajšnji »Narod« poroča, da se dr. Šustersič sedaj prav pridno pogaja s češkimi radikali in socialci, da bi vstopili v »Slovanski centrum«. Šustersič v objemu s Fresslom in Klofačom, je toraj najnovejši, kar smo doživeli! Tako vsklik »Narod« in za njim brez dvoma vsa slovenska »inteligence« od Drave do Save in Adrije! — Seveda je vse zlagano — znašel je vse brez dvoma duševni reditelj slovenske »inteligence« Josua Münzeles ali Penizek. Toda to je vse eno — »inteligence« vse verjame, ona, najhujša nasprotnica krščanske vere, je slepo zavervana in slepo veruje — Münzelesu, Malovrhu in dr. Tavčarju. Potem se pa »inteligence« še čudi, da našemu narodu ne imponuje! — Končno omenimo, da je »Narodova« trditev tem smešnejša, ko je dr. Šustersič vsled bolezni ves ta teden doma v Ljubljani. Menda se brzojavno ali telefonično pogaja z gosp. Klofačom? Ali pa gosp. Josua Münzeles za dr. Šustersiča posreduje?

Umrla je v Gradcu gospa Jožefina Lavrenčič, rojena Dekleva v 53. letu svoje dobe.

Osebnosti. G. Hinko Rebolj, asistent c. kr. drž. železnice je iz Kamnika premeščen v Kranj. — Polkovnik 57. pešpolka J. Dolešal je dobil plemstvo. — Poštima asistentoma sta imenovana za Ljubljano poštna praktikanta Albin Železnik in B. Šorli.

Rudeči sneg. V ponedeljek dne 11. t. m. zjutraj je bila zemlja okoli Cola nad Vipavo pokrita z rudečkasto umazanim snegom, ki je po noči mej hudo burjo zapal. Ob enem se je pri oblačnem nebu razvila zelo rumenkasta dnevna svetloba, ki je trajala več ur in je spominjala na ono ob zatonu solnca. Ko je pričel padati dež, bil je tudi ta ves kalen in umazan. Ta redki prirodni pojav je dal ljudem mnogo povoda za razne govorice. Razlagali bi si to, da so močni vetrovi najbrž kje iz Afrike ali spodnje Italije zanesli semkaj mnogo prstenege prahu, ki se je tu pomešal z snegom in dežjem in povzročil nenavadno svetlobo in ta čudni »sneg«.

Dijaška kuhinja v Kranju je imela pri rač. sklepu koncem I. teč. prebitka 793-98 K. (dohodki: 3991-79 K stroški: 3197-81 K.) Odbor dij. kuh. se zahvaljuje v imenu učebe se mladine najtopleje za vse darove ter priporoča prepotrebno napravo in nadaljni naklonjenosti p. n. dobrotnike.

Razširjenje šole v Šiški. Ker komisijonalna obravnava radi razširjenja ljudske šole v Šiški 5. dec. 1900 v jedni tviki ni privedla do nobenega zaključka, bode 4ega aprila v šolskem posoplju v Šiški nova obravnava.

Iz Studenca pri Krškem se nam poroča, da je tamošnji misijon č. oo. frančiškanov se vrlo obnesel. Vsi farani razven

nekaj bolnikov so sprejeli sv. zakramente 100 deklet in 29 mladeničev je bilo sprejetih v »Marijino družbo«. K sklepni slovesnosti je prišel skupno obč. zastop z županom na čelu. To je veselje za nas in čast za ljudstvo.

Zopet — dva! Tako bi sigurno vzkliknil »Slov. Narod«, da se je kaj tacega pripetilo »klerikalcem«, in strašno bi kričal o častikraji. Mi pa navajamo samo suha dejstva, ker govorijo dosti jasno. Okrožno sodišče v Novem mestu je zvišalo učitelju Jazbecu od Šmihela pri Žužemberku, ki je bil že pri sodišču v Žužemberku kot prvi instanci obsojen, ker je žalil dr. Šustersiča, kazeno na 30 kron. Pri okrajnem sodišču v Ložu pa je bil obsojen učitelj iz Babinega polja Teodor Schuller, na 60 kron globe ali šest dnij zapor, ker je predbacival dr. Šustersiču goljufijo z žindro. Schuller je pred sodiščem moral sam priznati, da dr. Šustersiču kakih nerednosti z žindro očitati ne more. Mož je prebiral »Narod« in iz njega zajemal, to ima sedaj od tacega berila. Izgovarjal se je: »V »Slov. Narodu« se tako piše, popravljeno ni, torej je res.« Dvomimo, da g. Schuller še sedaj vse verjame, kar je v »Narodu«.

Izpred sodišča. »Slov. Narod« je priobčil pred mesecem notico »Kurat Knizek na Vrabčah«, v kateri je priobčil napade na g. kurata Knizeka, katere je trosil okoli bivši cerkvenik Janez Seražin. Pred sodiščem v Vipavi je imel sedaj Janez Seražin priliko dokazati svoje obdolžitve, a ostal je po liberalni navadi dokazov dolžan. Njegovo »delovanje« je sodnik zato nagradil s kaznijo 60 K.

Ljubljanske novice. Krut oče. Včeraj smo poročali o krutosti čevljarja Novaka, ki je svojega triletnega sinčka privezal šest ur na stol, ga pretepaval ter težko ranil. Ker je bil nastop Novakov proti dečku vedno krut, naj bi vendar oblasti poskrbele, da otrok ne pride več v roke krutemu očetu in se odda kakemu zavodu. — Preskrbovalnica na magistratu. Čujemo, da za našemu mestu nepotrebnim arhivirjem Aškercem skuša sedaj priti na magistrat tudi Fran Govekar. Tako bi mesto preskrbelo »Zvonovo« uredništvo. V kratkem prinesemo statistiko vseh pridnih »študentov«, ki so za Hribarjevega gospodarstva bili preskrbljeni na ljubljanskem magistratu na stroške davkoplačevalcev. — Drevored na Franc Jožefovi cesti se bode primerno preuredil. — Jubilejna ubožnica v Vodmatu bode slovesno otvorjena jeseni. V ubožnici bode prostora za 100 oseb. — Letošnje glavno novačenje bode v Ljubljani dne 18., 20. in 12. tega mes. — Mestna slovenska dekl. ljudska šola se preseli v novo poslopje pri sv. Jakubu s pričetkom prihodnjega šolskega leta. — Parobrodna vožnja po Ljubljani, za katero je dobil dovoljenje gospod Fr. Ktnik z Vrhnike, se prične prihodnji mesec.

Zdravje v Ljubljani. Od 3. do 9. marca bilo je 18 novorojenih, 1 mrtvorjen, 38 jih je umrlo, med njimi 2 za škrlatenco, 6 za jetiko, 2 za vnetjem sopilnih organov, 28 za različnimi boleznimi, med njimi 11 tujcev, 19 iz zavodov; za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: 4 za škrlatenco, 1 za vrtico.

Častitim cerkvenim predstojništvom po Gorenjskem. Po Gorenjskem se ponuja zadnji čas za popravljanje orgelj nekov mož s Koroškega. Gospode župnike opozarjamo, naj mu ne dajo nobenega dela, da se ne bodo kesali. To svetuje nekdo, ki ga pozna še od prejšnjih let.

Srečna tržaška okolica, katero po zaslugi slavne vlade zastopa na Dunaju Leopold Mauroner, bivši Garibaldinec in lastnik znane hiše v starem mestu tržaškem! K tem lepim lastnostim pride, kakor vse kaže, še nekaj. Mladoletna sorodnica si je »kupila« leta ter mu je izročila kot polnoletna vse svoje premoženje (53.000 gld.) proti uknjižbi na Mauronerjeve nepremičnine, ki ne prese-gajo baje niti 20.000 gld. Mauronerju je pomagal delati »kšeft« znani žid dr. Venezian, duša tržaškega magistrata. Najprej d'Angeli, sedaj Mauroner! Res lepe može pošilja »Fedelissima Trieste« v avstrijski parlament.

»Slovenski Gospodar« je včeraj bil predmet porotni obravnavi v Mariboru. Ob-

tožba je temeljila na nekaterik beležkah o priliki znanega požara Gregorečeve hiše. Nemški Ptujčani so se čutili razžaljene, ker se je v »Slov. Gospodarju« očitalo, da je ognja kriva nemška nestrpnost in ker je z imeni priobčeval slovenskim kupovalcem imena zagrizenih nemških trgovcev. Bivši odgovorni urednik »Slov. Gospodarja« Avg. Janša, ki je po poročilu »Štajarca« za denar ponujal uredništvu »Štajarca« dopise, je pred porotniki dejal, da je nedolžen in je imenoval č. g. prefekta Antona Korošeca kot pisatelja dotičnih odstavkov »Slov. Gospodarja«. Značilno je, da je »Narod« že pred dvema dnevoma namigaval, »da se bodo odkrile zanimive stvari«. To pač priča s kom ima »Narod« zveze! O izidu obravnave nam še ni došlo poročilo.

Most čez Dravo pri Mariboru. Ministerski predsednik je v drž. zboru odgovoril, da se izdeluje sedaj splošni projekt za ta most in da bode vlada storila po dogotovljenem načrtu potrebne korake, da se določi natančen troškovnik.

»Visoka šola« za učitelje v Volšperku. Včeraj je imela na Dunaju občni zbor zveze učiteljev avstrijskih visokih šol. Društvo ustanovi v Volšpergu na Koroškem neko vrsto višje šole za učitelje ljudskih in meščanskih šol. Ta šola bode trajala tri tedne ter bode razdeljena v dva kurza. Poučevali bodo vseučiliški profesorji. Doslej je oglašanih že 150 udeležnikov iz vse Avstrije.

Oproščen je bil pred mariborskimi porotniki Jožef Razlag, sin udove kočarice iz Male Nedelje. Obdolžen je bil raznih tat-in.

Ples graških vseučiliških profesorjev se je vršil 11. t. m. v Anininih dvoranh. Gg. profesorji so jako veseli v postu in lep vzgled mladini!

Samomor. V Zidanem Mostu se je vrgel pod vlak delavec Anton Majcen. Vlak mu je odtrgal glavo. Majcen se je usmrtil, ker se je bal kazni.

Od raznih strani. Nemški prestolonaslednik se je iz Monakovega vrnil v Berlin. — Novih vojnih ladij bode Angleška zgradila 26. — Znižanje vojaške službe dobi menda Holandska. Druga zbornica je sprejela predlog, naj znaša služba infanterije največ 8 in pol meseca, kavalrije 18 mesecev. Vojni minister namerava odstopiti. — Nemiri na Španskem. Iz Barcelone se javlja, da je v Torelio prišlo do precejšnjih nemirov. Demonstranti so razrezali žice brzojava, zažgali hišo nekega industrijca ter so vojaštvo ometavali s kamni. Vojaštvo je streljalo. Nekaj oseb je ranjenih. — Atentat na ruskega naučnega ministra. Iz Petrograda se poroča, da je zdravje ruskega natčnega ministra se zopet poslabšalo. Nevarnost za ministrovo življenje še ni odstranjena. — Lvovski liberalni magistrat v zadregi. Pri lvovskem magistratu se je odkrilo poneverjenje. »Czas« pravi, da je pobiranje davkov uprav kričeče. Kdor grozi magistratu z odkritji, se ga pusti z iztirjevanjem davka pri miru. Večina občinskih svetnikov je dolžna velikanske svote na davkih. Eksekucijski akti se mečeje v kanale. »Czas« zahteva takojšnjo preiskavo. — Zaročnik na ruskem dvoru. Sestra ruskega carja velika kneginja Olga Aleksandrovna se je včeraj zaročila s princem Petrom Aleksandrom oldenburškim. — Kanadska spodnja zbornica je zavrnila predlog, s katerim naj bi se protestovalo proti nadaljnemu pošiljanju čet v Južno Afriko.

»Slovenec« se odslej prodaja tudi na Starem trgu v trafiki in prodajalni gđc. J. Tonih, nasproti c. kr. obrtni šoli.

Društva.

(Kamniška podružnica »Slov. planinskega društva«) priredi v nedeljo 17. t. m. ob 8. uri zvečer občni zbor v prostorih g. I. Kende. Na dnevnem redu je: 1. Volitev novega odbora. 2. Poročilo tajnikov. 3. Eventualnosti.

(Občni zbor »Delavskega konsumnega društva« v Kropi) bode dne 19. marca. Dnevni red: Poročilo, potrjenje računov za l. 1900, volitev odbora in nadziralnega odbora ter posamezni nasveti. (Goriška ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda) priredi dne 17. t. m. v dvorani goriške Čitalnice v prid slovenskemu šolstvu zabaven

večer. Vprizori se »Sneguljčica«, kitiica osmih pevskih prizorov, vezanih med seboj z deklamacijo z vpletenimi živimi podobami. Pevske točke je prevzel blage volje v izvrševanje zbor čitalničnih pevk pod vodstvom g. J. Mercine. Vstopnina 1 K, za šolsko mladino polovica. Sedeži: I.—IV. vrsta (na divanih) po 2 K, V.—IX. vrsta (na stoli) 1 K, ostali sdeži 40 v. — Začetek ob 8. uri zvečer.

Telefonska in brzojavna poročila.

Monakovo, 14. marca. Cesar Franc Jožef je včeraj ob 9. uri zvečer odpo-toval s posebnim vlakom proti Dunaju. Na kolodvoru se je poslovil od njega princ regent. Kolodvor je bil sijajno razsvetljen. Občinstvo je cesarja pozdravljalo z burnimi »Hoch« klici. Princ regent je avstrijskega poslanika v Monakovem grofa Zichyja odlikoval z Mihaelovim redom prvega razreda, generalnemu adjutantntu grofu Paarju pa je izjavil, da mu pošlje svojo sliko.

Dunaj, 14. marca. V današnji seji poslanske zbornice je nemškoračikalni poslanec Berger stavil interpelacijo zaradi govorov pater Freunda v sv. Petra cerkvi, češ, da se cerkev zlorablja za politiko (!) ker govornik razpravlja dnevna vprašanja (!) in ker je v svojem zadnjem govoru celo pozval svoje poslušalce, naj se izjavijo, če se z njegovimi nazori strinjajo ali ne. Poslanec vpraša ministerskega predsednika, ministra za uk in bogočastje in ministra za notranje zadeve, kaj hočejo ukreniti zoper zlorabo cerkv v politične namene. Pri-trjevanje pri nemških radikaleih, burni ugovori v centru in pri krščanskih socialcih. — Zbornica nadaljuje prvo branje investicijske predloge.

Dunaj, 14. marca. Včeraj so se sešli na povabilo ministerskega predsednika načelniki in delegati skoro vseh parlamentarnih strank. »Slovanski centrum« je zastopal državni poslanec vit. Berks. Posvetovanje je bilo strogo zapu-no. Pogovor je bil o investicijah in o zgradbah kanalov in o pokritju za to potrebnih stroškov. Konferenca je trajala dve uri in se bode še nadaljevala.

Dunaj, 14. marca. Mej došlimi ulogami drž. zboru je načrt zakona glede olajšave pristojbin in o posojilu 4 milijonov kron za stalni dotacijski fond za javna dela in povzdigo deželne kulture kranjske dežele.

Dunaj, 14. marca. Gosposka zbornica je danes sprejela vladni predlog o vojaških novicah v drugem in tretjem branju.

Dunaj, 14. marca. Po svojih cerkvenih govornikih znanega župnika dr. Deckerta je zadela kap.

Dunaj, 14. marca. Krojaški pomočniki v konfekcijskih zalogah damskih oblek so pričeli stavko.

Budimpešta, 14. marca. Iz turčanske županije se poroča, da so Slovaki sklenili udeležiti se prihodnjih državnozborskih volitev. Kandidata njihova bodeta odvetnik v Turčanskem sv. Martinu Vlenovič in ravnatelj banke »Tatra« Toth Pavlinovič.

Berolin, 14. marca. Pri dopolnilni državnozborski volitvi na Poznanjskem je bil izvoljen poljski kandidat. Nemci so za svojega kandidata izdali poljske lepake. Število nemških glasov se je od zadnje volitve pomnožilo za 2000.

Berolin, 14. marca. Poljskim vojaškim duhovnikom je vlada prepovedala poljske cerkvene govore poljskim vojakom.

Berolin, 14. marca. Tudi tu in v Hamburgu so imeli krvav dež.

Cetinje, 14. marca. Novi obč. red bo v kratkem izdan ter je v ta namen bil na Cetinju sestanek vseh črnogorskih županov. Za občinske volitve je določena splošna volivna pravica. Delajo se velike priprave za proslavo 50letnega službovanja vojnega ministra Ilija Plamenaca.

Zofija, 14. marca. Pri občinskih volitvah v Stara Zagora zmagali so pristaši Stojlova proti združenim vladnim strankam. Osem Stojlovih somišljenkov je težko ranjenih.

Kolin, 14. marca. „Kölnische Zeitung“ poroča preko Aten: Od v Gevgli aretovanih Bolgarov je bilo 23 obsojenih na smrt in takoj ustreljenih.

Barcelona, 14. marca. Iz raznih delavskih središč se poroča o nemirih. Vlada je odposlala na lice mesta vojaštvo. Ko bi se nemiri nadaljevali, bode proglašeno obsedno stanje.

London, 14. marca. Lord Balfour je izjavil v angleški spodnji zbornici, da sedaj še ne more dati pojasnil o pogajanjih z Botho. „Central News“ poroča iz Standertona, da bode Botha počakal povrnitev Deweta na sever, predno se bode o kapitulaciji odločil. (!)

London, 14. marca. „Times“ javlja iz Pekina: Tu se domneva, da se je kitajski dvor sedaj odločil, da prej ne podpiše pogodbe glede Manžurije, predno si ne zagotovi, v koliko bi ga podpirale druge vlasti, ako podpis odreče. Rusija grozi s silo.

Umrli so:

11. marca. Marija Dermota, kuharica 59 let, Dunajska cesta 16. nadoba.
12. marca. Anton Buzek, upok. finančni svetnik, 62 let, Dunajska cesta 2, vsled mrtvotice. — Ivan Kos, umir. želez. sprevodnik, 74 let, Dalmatinove ulice 9, ostarelost. — Matilda Strukelj, slikarjeva hči 2 leti Poljanska cesta 31. Ecclampsia inf. — Josip Steirer, trgovski pomočnik 49 let, Zaloška cesta 11, jetika.

V hiralnici:

12. marca. Jurij Troha, delavec 21 leta Dementia Esend. pleur. sin. — Ana Šlapšek, kajtarjeva hči, 25 let, Dementia Tuberku. pulm.

V bolnišnici:

9. marca. Ana Mehle, posestnikova hči 2¹/₂ leta, pneumonia.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm.

čas	čas opazovanja	stanje neba	temperatura po Celziju	vetri	nebo	padavine
13.	9. ure	733 0	2-8	sl. jzah.	dež	
14.	2. popol.	735 7	10-6	p. m. jzah. pol oblač.		11-4

Srednja večerajšnja temperatura 2,8. normale: 3-1

Hiša v Kamniku na prodaj.

Enonadstropna hiša z velikim vrtom, v kateri je bila mnogo let slavnoznana gostilna „Fischer“ se prodaja pod zelo ugodnimi plačilnimi pogoji.

Ponudbe c. kr. poštenu oficialu gosp. P. Gilly-ju v Ljubljani. 260 3-2

Nabirajte že rabljene

poštne znamke vseh dežel in vrst, tudi najnovejših. S tem pomagajte ubogim dečkom pri vzgoji za duhovski stan. Lepe nabožne spomnike, zlasti križevniške rožne vence, svetinje sv. Antona in praškega Jezuska dobite za marke. — Pisati in poslati je pisarni »Bethlehem« v Bregencu (Predarlško). 1113 25-12

Št. 40.

Razglas.

Oskrbništvo n. v. r. komende v Metliki daje na znanje, da bode oddajalo potom zmanjševalne dražbe

popravek n. v. r. župnišča v Semiču.

Naprava in poprava dela — zidarsko, tesarsko in mizarsko, — proračunala se je na okoli 6000 kron.

Zmanjševalna dražba vršila se bode dne 23. marca 1901 ob 10. uri dopoldne na licu mesta v Semiču

Podvzetnikom, ki morajo vložiti 10% varščino, predložiti se bode stroškovnik in naznanili pogoji.

Oskrbništvo n. v. r. komende v Metliki,

dne 10. marca 1901.

M. Vukšinič, oskrbnik.

VABILO 272 1-1

II. redni občni zbor Slovenskega vinogradniškega društva v Ljubljani,

registr. zadruga z omejeno zavezo,

ki se bode vršil

v četrtek dne 11. aprila 1901

ob 3. uri popoldne

v dvorani zadružne hiše na Glinah.

Vspored:

1. Poročilo predsedništva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računa za leto 1900.
4. Volitev v predsedništvo.
5. Slučajnosti.

Predsedništvo.

Kemične barve za sobne slikarje, **zelne barve** za zidarje ima trdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Frančiškanske ulice, v največji izbiri v zalogi. — Cene so nizke. 228 14 11-9



Proti malokrvnosti.

Železnato vino

lekarnarja G. Piccoli

v Ljubljani

dvornega zdravnikarja Nj. Svetosti papeža

ima v sebi 90krat več železa

kakor druga po reklami nezaslužno sloveča china-železnata vina, katera čisto nimajo več železa v sebi, kakor vsako ceno namizno vino. 6-12

Vsled tega največje jamstvo za izdatnost tega vina pri malokrvnih, nervoznih ali vsled boleznih oslabelelih oseb, kakor tudi še posebej pri bledih, slabotnih in bolehalih otrocih. 11. 590 50-35

Dobiva se v steklenicah po pol litra.

Drože

(Frucht-Presshefe)

vsak dan sveže, najboljše kakovosti, priporoča tovarna spirita in droži v Račjah (Kranichsfeld) na Stajerskem.

Naročila naj se naslavlja na zastopn. g. F. S. Rojnika v Ljubljani Pred škofijo 22.

185 10-9

Lattermannov drevored.

Novo!

Novo!

Prvikrat v Ljubljani.

Električna jamska železnica

Najsenzacionalnejše podjetje te vrste.

269 3-1

Elektriška gonilna moč.

Čarobno razsvetljava oskrbuje

700 žarnic in 8 obločnic.

Služba organista in cerkvenika

je izpraznjena na Sv. Gori pri Vačah.

Prošnje naj se naslovijo na cerkveno predstojništvo na Sv. Gori, pošta Vače pri Litiji. — Nastopiti je o sv. Jurju. 267 3-1

Polenovka (Stockfisch)

po pristno kapucinskem načinu namočena, dobiva se po najnižji ceni pri

T. Mencinger-ju 160 10-6

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 44.

Za pomladno in poletno dobo

priporočam gospodarjem in kmetovalcem, kakor tudi raznim podjetnikom svojo veliko zalogo potrebnih za stavbe: portland- in roman-cement, železo za vezi, storje, traverze, železniške šine, okove za vrata in okna, trombe, cevi za vodovode, štedilnike (Sparherde).

Potem poljedelske stroje: slamoreznice, gepeljne, mlatilnice, fino izdelane, močne pluge, stroje za posnemanje smetane, stiskalnice za sadje, najnovejše trombe za gnojnice in drugo potrebno orodje za poljedelstvo.

Razno orodje za kovače, ključavničarje in mizarje. Nagrobne križe, vlitte kotle, jeklo za svedre, tehtnice in uteže, žimo, morsko travo, kakor veliko izbor v kuhinjski opravi itd. po jako nizkih cenah.

Fran Stupica,

232 30-2

trgovina z železnino in špecerijskim blagom,

Ljubljana,

Marije Terezije cesta št. 1, poleg gostilne „pri Figovcu“.

Največja zavarovalna družba za življenje

je

„The Mutual“ v New-Jorku.

Ustanovljena 1842.

Z nasprotnim zavarovanjem.

Skupno premoženje dne 1. januarja 1900:

K 1489⁶/₁₀ milijonov.

Čisti dobiček v prid zavarovancev leta 1899:

K 38,158.423.

236 10-7

Jamstvena glavica za zavarovalne pogodbe v Avstriji sklenjena je shranjena pri o. kr. ministerskem plačilnem uradu na Dunaji.

Glavno zastopstvo za Kranjsko:

BRATA POLLAK v Ljubljani.

Dunajska borza.

Dne 14. marca.

Skupni državni dolg v notab.	98-50
Skupni državni dolg v srebru.	98-40
Avstrijska zlata renta 4%.	118-20
Avstrijska krona rent 4%, 200 kron.	98-10
Ogerska zlata rent 4%.	118-30
Ogerska krona rent 4%, 200.	93-20
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1675-—
Kreditne delnice, 160 gld.	702 75
London vista	240 30
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. vel.	117-42 ¹ / ₂

20 mark	23-49
20 frankov (napoleonor)	19-08
Italijanski bankovci	90-40
C. kr. cekini	11-32

Dne 8. marca.

3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	184-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	170-25
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	207-50
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95 80
Tisine srečke 4%, 100 gld.	149-—
Dunavske vravnave srečke 5%.	261-—

Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	106-15
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-15
Priporitne obveznice državne železnice	427-—
južne železnice 3%	349-—
južne železnice 5%	124-—
dolenjskih železnic 4%	99-50
Kreditne srečke, 100 gld.	401-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	400-—
Avstrijskega rudnega križa srečke, 10 gld.	52-—
Ogerskega	5
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	26 50
Rudolfove srečke, 10 gld.	19-—
	61-—

Salmove srečke, 40 gld.	205-—
St. Genois srečke, 40 gld.	230-—
Waldsteinove srečke, 20 gld.	393-—
Ljubljanske srečke	57-—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	277-—
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6338-—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	848-—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	105 26
Splošna avstrijska stavbinska družba	167-—
Montanska družba avstr. plan.	465 50
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	460-—
Papirnih rubljev 100	253-—

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri tvebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobička. — Promese za vsako tvebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnili vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih papirjev in vestni svati za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.